

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 15 - JUNI 2015

[nl](#) [fr](#) [en](#)

VAN ONZE JONGENS GEEN NIEUWS: EEN ROADTRIP IN OORLOGSTIJD

In 1940 stuurde de Belgische regering zo'n 300.000 jongemannen naar Frankrijk. Ze moesten uit de klauwen van de Duitsers gehouden worden. Drie historici deden hun onwaarschijnlijke tocht over. Kom luisteren naar hun reisverhalen. [\[MEER INFO\]](#) (http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2960)

DE BELANGRIJKSTE POLITIEKE MOORD UIT DE BELGISCHE GESCHIEDENIS

Op 18 augustus 1950 wordt communistisch partijleider Julien Lahaut doodgeschoten. De belangrijkste politieke moord in de Belgische geschiedenis wordt nooit opgehelderd. Een nieuw boek werpt een kritische blik op het gerechtelijke onderzoek en ontrafelt geheime netwerken in een geheime Koude Oorlog. [\[MEER INFO\]](#) (http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2957)

KNACK HISTORIA OVER BELGIË TIJDENS DE TWEEDE WERELDOORLOG

In Knack Historia presenteren 22 auteurs de Belgische oorlogservaring zoals u er nog nooit over heeft gelezen: in 20 thema's, met veel aandacht voor de gewone burger tijdens de bezetting en geïllustreerd met zelden gepubliceerd beeldmateriaal. [\[MEER INFO\]](#) (http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2954)

PROGRAMMA VAN DE CONFERENTIE 'WAR AND FATHERLAND' VOLLEDIG

In oktober vindt het internationale colloquium "War & Fatherland. Nations, Identities and the First World War" plaats. Het volledige programma is nu bekend en bevat onder meer zeven internationale keynote sprekers. In een afsluitend panelgesprek is ook aandacht voor het lopende Belgische WOI-onderzoek.

[\[MEER INFO\]](#) (http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2890)

EHRI WORDT VOORTGEZET ONDER HORIZON 2020

Het internationale Holocaustproject EHRI krijgt een vervolg. De Europese Unie heeft beslist om de volgende fase te ondersteunen met de fondsen van het Horizon2020-programma. De kick-off van tweede financieringsperiode vindt plaats op 29 en 30 juni in Brussel. [\[MEER INFO\]](#) (http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2970)

NIEUW ARCHIEF OVER OORLOG EN TELEVISIE

Onlangs kwamen de documentaire archieven van twee bekende tv-journalisten en programmamakers van de RTBF naar het CegeSoma. Daarnaast verwierven we enkele belangrijke privéarchieven in verband met de Tweede Wereldoorlog. [\[MEER INFO\]](#) (http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2963)

Van onze jongens geen nieuws: een roadtrip in oorlogstijd

75 jaar geleden stuurde de Belgische regering zo'n 300.000 jongemannen naar Frankrijk. Ze moesten uit de klauwen van de invallende Duitsers gehouden worden. Drie historici deden hun onwaarschijnlijke tocht over en schreven er een [boek](#) over.

Jonge mannen op oorlogspad

Wanneer het Duitse leger in mei 1940 België binnenvalt, krijgen zo'n 300.000 jonge mannen tussen 16 en 35 jaar het bevel om het land te verlaten. Zonder te weten waar naartoe en voor hoe lang. De Belgische overheid wil hen als toekomstige reservesoldaten uit handen van de vijand houden. Te voet, op de fiets of met de trein belanden de jongens in Noord-Frankrijk, opgejaagd door het oprukkende Duitse leger. De meesten zijn nog nooit zo ver van huis geweest. Ze leren er al snel wat oorlog betekent: bombardementen, doodsangst, eindeloze vluchtelingenstromen...

Volwassen worden in drie maanden tijd

Ongeveer de helft van de jongens wordt vroegtijdig ingehaald door de vijand en komt niet verder dan de Somme. De anderen worden in treinen gezet naar het zuiden van Frankrijk. Daar ontdekken ze de geneugten van 'La douce France': wijn, Franse schoonheden en de heerlijke zomerzon. Maar er is een schaduwzijde, ze krijgen ook af te rekenen met verveling, honger, ziekte en heimwee. Soldaten worden ze nooit.

Het verleden achterna

Gefascineerd door de roadtrip van deze Belgische reserverekruten deden historici [Karel Strobbe](#), [Hans Boers](#) en Pieter Serrien 75 jaar later de reis over. Het resultaat van hun roadtrip is het boek [Van onze jongens geen nieuws](#). Aan de hand van getuigenissen, dagboeken en andere historische documenten brengen ze daarin het vergeten oorlogsavontuur van een generatie weer tot leven.

Op **woensdagmiddag 17 juni** gaat [Chantal Kesteloot](#) in gesprek met de drie auteurs. Na afloop wordt het boek te koop aangeboden (25 euro) en desgewenst gesigneerd.

Praktisch

Wanneer: **woensdag 17 juni**, van 14:30u tot 16:30u

Waar: Conferentiezaal CegeSoma, Luchtvaartsquare 29, 1070 Brussel

Aanmelden: gratis toegang, maar gelieve u ten laatste op maandag 15 juni aan te melden via cegesoma@cegesoma.be of 02/5569211

Voertaal: Nederlands

1 / 6 / 2015

◀ [Terug](#) ▶

Wie heeft Lahaut vermoord ?

Emmanuel Gerard (ed.), Widukind De Ridder & Françoise Muller

Wie heeft Lahaut vermoord ? De geheime koude oorlog in België

Een politieke moord

Op 11 augustus 1950 wordt de eedaflegging van kroonprins Boudewijn door communisten verstoord met de beruchte kreet 'Vive la République!' Een week later wordt de charismatische leider van de communistische partij Julien Lahaut voor zijn huis doodgeschoten. Het is de belangrijkste politieke moord in de Belgische geschiedenis, maar ze werd nooit opgehelderd.

De piste van een anticommunistisch netwerk

Wie heeft Lahaut vermoord? werpt een kritische blik op het gerechtelijke onderzoek en gaat op zoek naar nieuwe sporen. In de archieven vonden de auteurs een 'vergeten' archiefdocument dat verwijst naar André Moyen, een spion die in het naoorlogse België een ondergronds anticommunistisch netwerk uitbouwde.

Waarom werd de moord nooit opgehelderd?

De auteurs bijten zich vast in de levensloop van Moyen en brengen zijn opdrachtgevers en hun netwerk in kaart, waarvan de vertakkingen leiden naar zowel de haute finance als extreemrechtse middens. Daarbij botsen ze op heel wat leugens en fouten in het gerechtelijke onderzoek. Hieruit verklaren ze waarom de moord nooit werd opgelost en plaatsen die in de ruimere context van de Koude Oorlog in België.

De auteurs

Historicus Emmanuel Gerard is professor aan de KU Leuven. Hij is gespecialiseerd in de politieke geschiedenis van België tijdens de 20ste eeuw. In die hoedanigheid was hij onder meer lid van de parlementaire onderzoekscommissie over de moord op Patrice Lumumba. Dit boek is ook het werk van twee andere historici: Françoise Muller, die doceerde over de geschiedenis van het Hof van Cassatie, en Widukind De Ridder, specialist inzake de geschiedenis van arbeidsorganisatie en professionele verhoudingen in de hedendaagse periode.

Het boek bestellen

Het boek kan besteld worden bij het CegeSoma ([Lut Van Daele](#) of 02 556 92 07) en kost 18 euro (portkosten niet inbegrepen) in plaats van 22,50 euro (winkelprijs).

Het boek

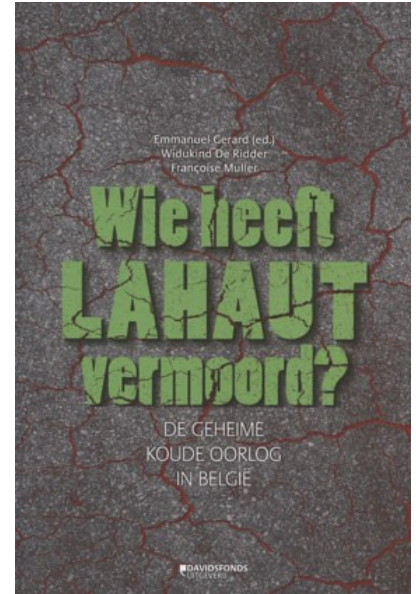
E. Gerard (red.), Widukind De Ridder en Françoise Muller, *Wie heeft Lahaut vermoord ? De geheime koude oorlog in België*. Leuven/Brussel, Davidsfonds Uitgeverij/CegeSoma, 2015, 14,5 x 21,5 cm, 335 p.

Persdossier met uittreksels en fotos te downloaden :

- Document [Press Release](#)
- Document ["Résolution Senaat"](#)
- [Fotos](#)

Ga naar de [backlist](#) voor een overzicht van alle uitgaven.

◀ [Terug](#) ▶

Een magazine over België tijdens de Tweede Wereldoorlog

Op vraag van [Knack](#) werkten we, samen met het Instituut voor Publieksgeschiedenis, aan een magazine over de Tweede Wereldoorlog. U vindt het vanaf vandaag bij de dagbladhandelaar. Specialisten Rudi Van Doorslaer, Jan Julia Zurné, Bruno De Wever en Helen Grevers stelden een rijk geïllustreerd overzicht samen over de Tweede Wereldoorlog in België, volgens de recente stand van het onderzoek.

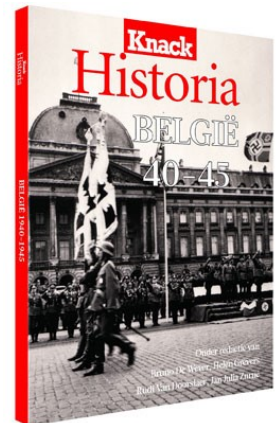
Een rijkdom aan thema's en onbekende beelden

22 auteurs, specialisten in het onderwerp dat ze onderzochten, behandelen de Tweede Wereldoorlog in 20 thema's met vooral aandacht voor de 'gewone' burger tijdens de bezetting. De talrijke illustraties zijn de vrucht van een intens onderzoek in de archieven en tonen veel onbekende beelden. De thema's die aan bod komen zijn: Inval – koning en regering – bezetter – bestuur – voeding – propaganda – Kerk en geloof – collaboratie – steden en gemeenten – economie, arbeid en exploitatie – Jodenvervolgung – verzet – onderwijs – cultuur en ontspanning – repressie en terreur – oorlogsgeweld – Congo – bevrijding – bestraffing – herinnering.

Wetenschapscommunicatie op zijn best

Voor ons is de samenwerking met *Knack* een bijzondere opportuniteit om wetenschappelijk onderzoek op brede schaal te communiceren naar de buitenwereld. Een zeer rijk geïllustreerde publicatie met een oplage van 30.000 exemplaren is iets waar in academische milieus meestal slechts van gedroomd kan worden. Dat de magazines ook via het 'Knack op school'-project worden verspreid in het onderwijs, is van bijkomende meerwaarde.

Historia Tweede Wereldoorlog kost 14,95 euro en is te koop bij alle dagbladhandelaars die ook *Knack* verkopen en in de persafdeling van alle Standaard boekhandels.

7 / 5 / 2015

◀ [Terug](#) ▶

Programma van de Conferentie "War & Fatherland" volledig

Dit **najaar** vindt het internationale colloquium [War & Fatherland. Nations, Identities and the First World War](#) plaats. Vooraanstaande historici uit binnen- en buitenland, waaronder Sophie De Schaepdrijver, gaan er twee dagen in debat over nationalisme en collectieve identiteiten tijdens en na de Eerste Wereldoorlog.

Zeven gerenommeerde keynote speakers

"War & Fatherland" wordt een colloquium met een hoge wetenschappelijke ambitie. Het programma bevat enkele van de meest gerenommeerde internationale experts over de Eerste Wereldoorlog en nationalisme. Het programma telt zeven keynote speakers: John Horne (*Trinity College Dublin*), Daniel Laqua (*Northumbria University Newcastle*), John Breuilly (*London School of Economics and Political Science*), Peter Gatrell (*University of Manchester*), Elise Julien (*Institut d'Études politiques de Lille*), David Edgerton (*King's College London*) en Sophie De Schaepdrijver (*Penn State University*).

De belangrijkste Belgische specialisten zitten zes thematische sessies voor. Enkele internationale vermaarde sprekers reageren op de keynote. Daarna is er voldoende tijd voor vragen en debat.

Belgische en internationale onderzoeksagenda's

De zevende en laatste sessie zal een andere vorm aannemen. De keynote lezing door Sophie De Schaepdrijver zal gevolgd worden door een paneldiscussie. Moderator is [Chantal Kesteloot](#) (CegeSoma). Twee Belgische beginnende onderzoekers, twee Belgische senior onderzoekers en twee keynote sprekers zullen van gedachten wisselen over de indrukwekkende hoeveelheid lopend onderzoek over de Eerste Wereldoorlog in België. Zij zullen ook proberen om België's onderzoeksagenda m.b.t. de oorlog in een internationale context te plaatsen.

Uniek interuniversitair initiatief

"War & Fatherland" is bovendien één van de meest breed gedragen interuniversitaire wetenschappelijke projecten rond de Eerste Wereldoorlog voor de komende jaren in België. Er werd een interuniversitair wetenschappelijk comité opgericht met vertegenwoordigers van alle grote Belgische universiteiten, alsook de Koninklijke Militaire School, het Algemeen Rijksarchief en de Koninklijke Bibliotheek. Het CegeSoma coördineert.

"War & Fatherland" praktisch

- Wanneer: **14 en 15 oktober 2015**
- Waar: Egmontpaleis Brussel
- Programma en inschrijvingen : zie www.warandfatherland2015.org
- Verschillende tariefformules

*Parijse mannen op weg naar hun legereenheden in augustus 1914.
(Foto Archives nationales de France)*

◀ [Terug](#) ▶

EHRI wordt voortgezet onder Horizon 2020

Kick-off van tweede financieringsperiode op 29 en 30 juni in Brussel

Het internationale Holocaustproject EHRI (European Holocaust Research Infrastructure) krijgt een vervolg. De Europese Unie heeft beslist om de volgende fase te ondersteunen met 8 miljoen euro uit de fondsen van het Horizon 2020-programma.

Nu al aanwezig in 51 landen

Dit heuglijke nieuws werd meegedeeld door Robert-Jan Smits, Directeur-Generaal Onderzoek en Innovatie van de Europese Commissie, tijdens de voorstelling van de EHRI-portaalsite in Berlijn op 26 maart 2015. Deze website biedt toegang tot meer dan 1800 archiefinstellingen die collecties beheren over de Holocaust, en dat in 51 landen. Het EHRI-portaal beschrijft tienduizenden archiefgehele. Dit initiatief, dat in 2010 startte, werd aanvankelijk door de Europese Commissie gefinancierd. Het verenigt onderzoekers uit 20 Europese en Israëlische instellingen, die samenwerken om Holocaustarchieven beter toegankelijk te maken en collecties met elkaar te verbinden.

Consolidering en uitbreiding in tweede fase

Volgens de Europese Unie moet het internationale onderzoek over de Holocaust en zijn impact als Europees fenomeen worden voortgezet. In deze tweede fase zal EHRI zijn positie consolideren en uitbreiden naar andere landen. Het nieuwe consortium zal EHRI toelaten om gebieden te bereiken waar waardevol Holocaustmateriaal wordt bewaard, maar waar de toegankelijkheid nog steeds problematisch is. Directeur-Generaal Robert-Jan Smits: "EHRI's indrukwekkende traject tot hertoe is van onschatbare waarde voor Holocaustonderzoekers. Ik ben verheugd dat het onder Horizon 2020 zijn werkveld nog zal kunnen uitbreiden. Zo blijft het een best practice-model voor andere projecten in de humane wetenschappen: door de innovatieve manier waarop data worden geïntegreerd, gemanaged en ontsloten, maar ook door zijn maatschappelijke impact."

Een eerste plenaire bijeenkomst in Brussel op 29 en 30 juni

CegeSoma blijft lid van het consortium. We dragen bij aan diverse aspecten van het project, onder meer door fellows een plek aan te bieden via het *EHRI fellowship program*. De eerste bijeenkomst van het voltallige consortium van 22 partnerinstellingen uit 17 landen, vindt plaats op 29 en 30 juni in Brussel.

Meer informatie op de [EHRI website](#) .

[Veerle Vanden Daelen](#)

Voorstelling van het online EHRI portal te Berlijn op 26 maart 2015. (Foto EHRI)

◀ [Terug](#) ▶

Nieuw archief over oorlog en televisie in ons bezit

Onlangs kwamen de documentaire archieven van twee bekende tv-journalisten en programmamakers van de RTBF naar het CegeSoma. Daarnaast verwierven we enkele belangrijke privéarchieven in verband met de Tweede Wereldoorlog.

Twee documentairemakers van de RTBF

De documenten van de ondertussen overleden André Darteville (1944-2015) gaan vooral over WOII in België en het verzet. De inventarisering ervan is reeds begonnen. Hugues Le Paige behandelde meer algemene naoorlogse onderwerpen, o.a. de dienstweigering, maar ook de internationale politiek (Mitterrand!). Hij legde ook de archieven neer van zijn activiteiten buiten de RTBF, zoals die van de vereniging "Mémoire et Politique".

Archieven van ooggetuigen

Maar ook ander nieuw archief is al, of komt binnenkort ter beschikking van onze leeszaalbezoekers. Een aantal bestanden springen eruit. Zo is er het archief van Georges Henry, de laatste voorzitter van de Union Nationale des CRAB's 1940 (de Belgische jongeren die in 1940 in Frankrijk een nieuw leger hadden moeten vormen). Ook een deel van het archief van Piet Meuwissen berust nu bij CegeSoma. Hij was tijdens de bezetting hoofd van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie, waardoor hij een belangrijke rol speelde in de voedselproductie en -distributie.

In akkoord met Kazerne Dossin is het archief van de bekende – sommigen zullen zeggen beruchte – communistische verzetsman Louis "Lowietje" Van Brussel (leider van de Gewapende Partizanen) nu neergelegd bij CegeSoma.

Ten slotte verwierven we een volumineus onderzoeksbestand over de gebeurtenissen van 1940, de politieke bezettingsgeschiedenis en de koningskwestie.

[Dirk Martin](#)

Louis Van Brussel neemt het woord tijdens een plechtigheid ter ere van de Gewapende Partizanen. In de achtergrond zien we de portretten van Stalin, Roosevelt, Leopold III, Churchill en De Gaulle. (Foto CegeSoma, fonds Louis Van Brussel, nr. 33331)

◀ [Terug](#) ▶